

terminowi najbliższego przeszacowania. Odrębne podejście jest stosowane dla operacji bankowych bez określonego terminu przeszacowania, np. rachunki bieżące oraz rachunki oszczędnościowe. Dla tych produktów wyróżnia się składnik stabilny (tzw. osad) oraz składnik niestabilny. Składnikowi niestabilnemu jest przypisywany bardzo krótki termin przeszacowania (np. 1 dzień). Składnik stabilny jest zwykle przedstawiany jako zbiór depozytów o zróżnicowanych terminach przeszacowania²³. Pozycje przypisane do poszczególnych pasm czasowych są agregowane w celu uzyskania tzw. luki (*gap*). Wielkość luki w pasmie czasowym t wyraża się jako:

$$Luka(t) = Aktywa(t) - Zobowiązania(t).$$

Wyznaczenie wartości luki dla sekwencji pasm czasowych pozwala na dalszą analizę zmian wyniku odsetkowego banku. Pomiar za pomocą luki ma charakter statyczny, tj. nie uwzględnia przyszłych zmian w bilansie ani nie uwzględnia wpływu zmian stóp procentowych na pozycje bilansowe. Wielkość luki pokazuje jedynie wpływ równoległych przesunięć stóp procentowych, a otrzymany rezultat może zależeć od wyboru zestawu pasm czasowych. Metoda ta w swojej podstawowej wersji nie bierze również pod uwagę wpływu ryzyka bazowego ani opcji wbudowanych. Analiza luki jest mało precyzyjnym narzędziem, ale jest prosta i intuicyjna. Dokonując pewnych modyfikacji polegających głównie na przyjęciu założeń dotyczących przyszłych zmian stóp procentowych oraz dotyczących realizacji opcji wbudowanych (tzw. urealnienie terminów przeszacowania), można uzyskać efektywne narzędzie do analizy zmian wyniku odsetkowego banku.

Przykład analizy wyniku odsetkowego

Bilans banku

	Aktywa		Pasywa	
Wrażliwe	500	6%	600	3%
Niewrażliwe	300	8%	220	2%
Niepracujące	200		100	
			920	
			Kapitał	
			80	
Suma bilansowa	1000		1000	

Wartość luki (GAP):

$$GAP = 500 - 600 = -100.$$

Wynik odsetkowy banku (*net interest income* – NII):

$$NII = (0,06 \cdot 500 + 0,08 \cdot 300) - (0,03 \cdot 600 + 0,02 \cdot 220) = 31,6.$$

Marża odsetkowa netto (*net interest margin* – NIM):

$$NIM = \frac{31,6}{800} = 3,95\%.$$

²³ Często spotykanym podejściem jest przedstawienie części stabilnej środków zgromadzonych na rachunkach bieżących i oszczędnościowych jako sumy równych kwot depozytów terminowych o terminach zapadalności co miesiąc (od 1 do N miesięcy).

Wpływ wzrostu krótkoterminowych stóp procentowych o 1 p.p.

Wrażliwe	500	7%	600	4%	
Niewrażliwe	300	8%	220	2%	
Niepracujące	200		100		
			920		
			Kapitał		
			80		
Suma bilansowa	1000		1000		

$$GAP = 500 - 600 = -100.$$

$$NII = (0,07 \cdot 500 + 0,08 \cdot 300) - (0,04 \cdot 600 + 0,02 \cdot 220) = 30,6.$$

$$NIM = \frac{30,6}{800} = 3,83\%.$$

W przypadku ujemnej luki przeszacuje się więcej pasywów niż aktywów, co obniża NII oraz NIM.

Zawężenie spreadu (symetryczne) o 1 p.p.

	Aktywa		Pasywa		
Wrażliwe	500	5,5%	600	3,5%	
Niewrażliwe	300	8%	220	2%	
Niepracujące	200		100		
			920		
			Kapitał		
			80		
Suma bilansowa	1000		1000		

$$GAP = 500 - 600 = -100.$$

$$NII = (0,055 \cdot 500 + 0,08 \cdot 300) - (0,035 \cdot 600 + 0,02 \cdot 220) = 26,1.$$

$$NIM = \frac{26,1}{800} = 3,26\%.$$

NII oraz NIM obniżają się bardziej niż w przypadku spadku stóp o 1 p.p. Zmiana struktury terminowej aktywów (skrócenie terminu przeszacowania).

	Aktywa		Pasywa		
Wrażliwe	530	6%	600	3%	
Niewrażliwe	270	8%	220	2%	
Niepracujące	200		100		
			920		
			Kapitał		
			80		
Suma bilansowa	1000		1000		